

ZPRAVODAJ

č.128

*Spokojené prožití
roku 2014
přeje vám všem
výbor Hortiklubu*

leden 2014

Vychází 3x ročně

Ediční rada Zpravodaje: Jitka Knížková, odp. redaktorka (j.knizkova@centrum.cz),
Zuzana Holancová (zuzana.holancova@centrum.cz),

Soňa Neumannová a Dana Velebová

Kresby: Marie Tvrdková

Tisk: Tiskárna J+H, Praha 3

Techn. zpracoval: Jan Heřmánek

Internet: www.czsos.cz/hortiklub

Úsměv

„Úsměv je světlo, jež se ukáže v okně obličeje a naznačí, že srdce je doma.“

Miroslav Horníček

Jednou jsem viděla malé dítě, jak sedělo u okna a dívalo se na venku zuřící vánici. Zvolalo: “Je tu zima, to znamená, že jaro již brzy přijde! Už je blíž.” To dovedou většinou jen děti. Ty mají jiný pohled na svět. Zatím co my vidíme jen tu katastrofu, děti vidí dál. Už tuší jaro. Jsou pro nás jako světlo z ráje. Je to dar. Měli bychom se někdy dívat jejich očima. Říká se tomu odborně také pozitivní myšlení. A to bychom si měli také udržet, když nás potká něco nepříjemného, když na nás dolehne tíseň a nám se zdá, že to neuneseme. Takové myšlení jsou váhy, které dokážou obrátit naší náladu. Snažme se vždycky

ve všem najít naději a v tom smyslu přehodnotit skutečnost. Je zima a mráz, ale to také znamená, že se blíží jaro. Stmívá se, ale brzy zase vyjde slunce a bude den. Co svět světem stojí, vždycky to tak bylo a bude to i dnes. Jen si to musíme uvědomit. Každý večer bychom si to měli uvědomit a těšit se na ráno a nový den, který nám třeba něco nového přinese a těšíme se na něj. Až půjdeme zase večer spát, přemýšlejme o tom, co jsme ten den pěkného prožili. Vždy se něco najde. Třeba jen maličkost. Ale copak celý náš život se neskládá jen ze samých maličkostí? Naučme se z každé maličkosti se radovat a nezapomeňme za každý den také pěkně poděkovat.

A pokud je právě večer - tak dobrou noc - ráno zase vyjde slunce a bude bílý den!

A pokud je právě zima – nevádí - vždyť jaro se určitě blíží!

P.F. z Českého Dubu – Soňa Neumannová

OSOBNOSTI V OBORU ZAHRADNÍ ARCHITEKTURY - VI

Gertrude Jekyll – dáma mezi zahradníky

(1843 – 1932)

Dívám se na fotografie této významné a talentované ženy; jedna ukazuje mladou ženu s vážnou tváří, v tmavém oblečení, v široké taftové dlouhé sukni a držící v ruce černý klobouk; další je vlastně reprodukce obrazu: stará bělovlasá žena, spíše zavalitá, sedí v křesle, na nose malé brýle, vlasy stažené dozadu. Kdo by v ní hledal tak velickou osobnost a tolik tvůrčí energie?

Gertrude Jekyll vytvořila za svůj život přes 400 zahrad a více než 15 knih, nemluvě o článcích a fotografiích. Navrhovala zahrady nejen v Anglii, ale i v Evropě a v Americe.

Na vývoj zahradní tvorby měla obrovský vliv, styl, který vytvořila, je dodnes moderní. Na její návrhy a myšlenky navazují další velcí zahradníci.

Gertrude se narodila v Londýně jako páté ze sedmi dětí. Otec byl kapitánem granátníků. Rodina se brzy přestěhovala z Londýna na venkov, do hrabství Surrey. Tam strávila Gertrude mládí. Vystudovala South Kensington School of Art, protože měla malířský talent. Bratr Herbert se stal architektem. Přátelil se s Edwinem Lutyensem, rovněž architektem a spolupracovali spolu. Do spolupráce se zapojila i Gertrude, měla na Lutyense vliv a navrhla pro mnohé jeho domy zahrady. E.Lutyens zase navrhl později její dům v Munstead Wood. Architekti Jekyll a Lutyens navrhli také britský pavilon pro světovou výstavu v Paříži v r. 1900.

Gertrude měla jemný a malířský přístup k uspořádání zahrad. Věděla, jak pracovat s barvami, byla ovlivněna malířem J.M.Turnerem a impresionismem, zvláště teoriemi o barevném kruhu. Byla významnou členkou vlivného a historicky známého hnutí Arts and Crafts – volně lze přeložit jako užité umění, či umělecká řemesla.

Po čase se Gertrude vrátila do svého kraje mládí, do Surrey, a strávila tam většinu života.

Časem se Gertrude Jekyll stala vášnivou sběratelkou rostlin, které shromažďovala za účelem uchování pro různé instituce po celé Británii.

Její zájem se rozšířil na tradiční venkovské domy, nábytek a venkovská řemesla. V knize „Old West Surrey“ (1904) zaznamenává aspekty života na venkově 19.století, to vše doplněno 300 fotografiemi pořizovanými samotnou autorkou.

Dílo

Gertrude napsala více než 15 knih a četné články. Nejznámější z knih jsou „Dřeviny a zahrada“ a „Barvy v květinové zahradě“. Gertrude kladla důraz na sesazování vhodných druhů rostlin, jejich umístěním dosahovala co nevhodnějšího a nejdelšího období kvetení v dané kompozici. Doporučovala některé méně obvyklé barevné kombinace a druhy. Celý život hledala kombinace, které zajišťují co nejlepší efekt po celý rok. Zabývala se úpravami výsadby s jarními květinami a cibulovinami zapojenými do parkové výsadby a do trávníku. To se opět objevilo jako „nový“ nápad na konci 20. století. Její byl i nápad podsadit cibuloviny pod opadavé dřeviny, které v době květu cibulovin teprve raší. (Účastníci zájezdu si jistě vzpomenou na zahradu v Sissinghurst, kde v části s lískovými keři efektně kvetl koberec různých cibulovin.) Také použití kapradin, do té doby opomíjených, je její nápad. A rovněž skupiny vřesovištních rostlin.

Jiný nápad je využít letničky v nádobách na doplnění kompozice a zvýraznění barevnosti, eventuálně místo odkvetlých nebo poškozených rostlin. Spolu s jinými navrhuje „divokou zahradu“, tím značně předbíhá dobu. Zajímá ji také vzhled dřevin v zimě, barva jejich kůry a tvar větví.

Seskupuje mladé i staré dřeviny, stříhané i nestříhané – toto téma se znovu objevilo a řešilo koncem 20.století, ovšem s jiným výsledkem.

Mnohde jí jde o poetiku kompozice, ale také barevně laděné zahrady: bílá zahrada, modrá zahrada apod. (Opět připomínám Sissinghurst!) Miluje dosáhnout toho, aby prostor sloužící praktickému účelu byl také krásný. Myslí i na živočichy a ptáky obývající zahradu a prosazuje výsadbu dřevin, které jim poskytují potravu.

Kniha „Barvy v květinové zahradě“ vyšla mnohokrát. Jedná se vlastně o bestseller; patří k nejprodávanějším a nejpřekládanějším dílům zahradnické literatury. V češtině vyšla v roce 1988.

Významné zahrady

Munstead Wood, Godalming, Hampshire
Millmead, Snowdenham Lane, Bremlay, Surrey
Upton Grey, Hampshire
Durmast House, Burley, Hampshire
Woodbury, CT, USA
Hascombe Court, Godalming, Hampshire
a další.

Dr.Jekyll a pan Hyde

Ne, není to omyl. Mladší bratr Gertrude Walter se přátelil se spisovatelem R.L.Stevensonem a ten si vypůjčil jeho jméno do své povídky.

Růže Gertrude Jekyll

David Austin pojmenoval jednu ze svých neúspěšnějších růží po velké zahradnici. Vždyť Gertrude se také věnovala růžím, jedna z jejích knih je o růžích (*Roses for English Gardens*).

Austinova růže Gertrude Jekyll je sytě růžová, má velmi plný květ. Keř je vzrůstem střední, může být i nižší pnoucí, velmi otužilý. A hlavně nápadně silně voní jako staré růže! Také opakuje kvetení. V roce 2002 růže zvítězila v soutěži Královské národní růžařské společnosti (*Royal National Rose Society*).

Zuzana Holancová

Ovoce bohů – hurmi kaki

Přes počáteční nedůvěru se v 80. letech plody ebenovníku (latinsky rod *Diospyros*, v překladu „ovoce boha Dia“) staly již běžnou součástí nabídky ovoce na našem trhu. V jazyce Turků slovo kaki označuje něco sladké, milé. Jejich dužnina už není trpká (pouze v nezralém stavu), ale sladká, chutná po hruškách a meruňkách i když je ještě spíše tvrdá, chrupavá, ale už nemá být blátivá (obr.1).

Toto „ovoce bohů“, známé spíše pod názvem hurmi kaki (nebo kakichurma), kaki, sharon, shitse, nebo také korejské mango, medové jablko či čínská švestka, je nejen velmi chutné a osvěžující, ale především zdraví prospěšné. Obsahuje výživné proteiny, vlákninu, řadu vitaminů (B, C a E) a aminokyselin, jež posilují imunitu a celkový metabolismus, pomáhají při stresu, únavě a v neposlední řadě mají příznivý vliv i na srdce. Hurmi kaki obsahuje také draslík, hořčík, fosfor, měď a mangan.

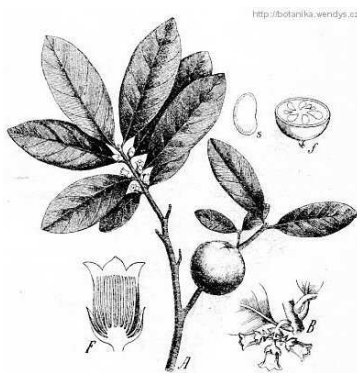
obr.1

V čerstvém ovoci obsažené pektiny rovněž snižují cholesterol a tím zlepšují stav srdečně-cévního systému. Obsažený antioxidant lykopen má příznivý účinek při léčení rakoviny prostaty, žaludku a plic. Pro obsah železa je také doporučováno při léčbě i prevenci chudokrevnosti. Díky antibakteriálním látkám příznivě zasahuje v potlačení škodlivé mikroflory ve střevech. Kaki má i močopudné účinky, tak bývá doporučováno při problémech se zadržováním

vody v těle (dna, artritida). Také je prokázán příznivý vliv při problémech s prostatou – zejména jako prevence proti rakovině. Obsažený vápník pomáhá kostem a vysoký obsah vitamínu A, který se mění na betakaroten, je vhodný pro děti, těhotné i kojící matky a seniory. Kaki je také zdrojem lehkostavitelných cukrů a tím dokáže v krátké době tělu poskytnout dostatek energie, zejména při náročném fyzickém či psychickém výkonu. Ale pozor, v sušeném stavu obsahuje cukrů hodně a také hodně draslíku, na což musí dát pozor diabetici a lidé s vysokým krevním tlakem. Ale ani ti si čerstvý nemusejí v malé míře odepírat.

Teď si povíme jak, na čem a kde kaki vlastně roste.

Původním domovem je pravděpodobně Čína, ale pěstovalo se a pěstuje se dodnes i v dalších oblastech Asie a Ameriky. Rod *Diospyros* (tomel) zahrnuje tomely japonské a viržinské.

obr.2

obr.3

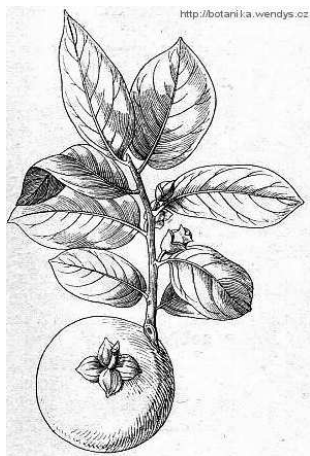
Tomel černodřev neboli ebenovník (*Diospyros melanoxylon* Roxb.)(obr.2) je blízkým příbuzným tomele obecného neboli lotosového (*D.lotus* L.)(obr.3), který

obr.4

má plody z tomelů nejchutnější, a jiných tomelů, které všechny patří mezi stromy ovocné. Na vysokém a silném kmeni s tmavošedou jakoby rozdrásanou kůrou (obr.4) roste rozložitá, hustá koruna, jejíž nejmladší větve jsou porostlé střídavými, krátce řapíkatými, podlouhle vejčitými a celokrajnými listy, které raší současně s úžlabními květy. Prašníkové květy vyrůstají z paždí listů v 3 květech svazcích, kdežto květy pestíkové, případně obojaké, vyrůstají po jednom. Plody jsou kulovité, žluté až oranžové, dužnaté bobule velikosti třešně až malého jablka, obsahující po několika ledvinovitých semenech. Tomel černodřev je domovem v tropických částech Asie, hlavně v Indii a na Cejlonu. Tmavé jádro kmene a silných větví, známé jako dřevo ebenové, bylo už ve starověku

velmi ceněné. Vyniká neobyčejnou tvrdostí a je vhodné pro soustružení. Dřevní pletivo je tak stejnorodé, že na něm nelze rozeznat roční kruhy. Do Evropy se vozí hlavně ze Siamu a Bombaje.

Tomel japonský

Ale bylo by chybou se domnívat, že ebenové dřevo pochází jen z tohoto druhu ebenovníku. V tropech rostou ještě mnohé druhy tomelů, které také dávají velmi tvrdé a těžké dřevo, které je už od středověku velmi ceněné. Z asijských druhů to je např. tomel ebenový (*D. ebenum* Kon.) a tomel lesní (*D. sylvatica* Roxb.), oba domovem ve východní Indii, které spolu s černodřevem dávají ebenové dřevo indické. Tomel mišpulovitý (*D. mespiliformis* Hochst), rozšířený v tropické Africe, dává ebenové dřevo zanzibarské. Tomel zlatolistý (*D. chrysophyllos* Poir.) a tomel černavý (*D. melanida* Poir.), oba domovem na ostrovech Maskarénských, poskytují ebenové dřevo bílé!

Tomel srstnatý (*D. hirsuta* L.), rostoucí zvláště na pobřeží Koromandelském v Přední Indii, skýtá zase ebenové dřevo strakaté. Červené ebenové dřevo pochází z tomele červeného (*D. rubra* Gartn.), které se hojně vyskytuje na ostrově Mauritius.

Na závěr výčtu barevnosti ebenového dřeva je dlužno podotknout, že existuje ještě ebenové dřevo zelené, které je z východoindických tomelů zelenodřevů (*D. chloroxylon* Roxb.).

Také ve východních zemích Severní Ameriky existuje několik druhů tomelů, nejznámější je tomel viržinský (*D. virginiana* L.), jemuž pro velice chutné ovoce, připomínající trochu datle, říkají virginský datlovník. Také dává tvrdé, tmavé dřevo persimmonové, které v Americe nahrazuje pravé dřevo ebenové. Nejčastěji se používalo na jemné soustružnické práce, na dřevěné šrouby a na tkalcovské člunky. V Severní Americe se také vyskytuje ještě tomel desetimužný (*D. decandra* F.M.).

Ke dřevům ebenovým se počítají ještě dva druhy tvrdých dřev, která však z tomelů nejsou.

Je to ebenové dřevo senegalské neboli dřevo grenadillové, pocházející z dalbergie černobrvé a ebenové dřevo modré neboli dřevo palisandrové. Nebo také dřevo polyxandrové, pocházející z jakarandy brazilské a nebo jsou to i dřeva z jiných jihoamerických stromů.

Dalbergie černobrvá (*D.melanoxylon Guill.*) je strom z čeledi motýlokvětých a roste v tropické Africe (Senegambie a Kongo). Má tmavofialové jádro a úzkou světlou běl. Je husté, tvrdé a těžké a hodí se na dřevěné dechové nástroje např. klarinety.

Jakaranda brazilská (*Jacaranda brasiliana Per.*)(obr.5) je strom z čeledi

obr.5

srostloplátěčných trubačovitých, vzrůstem statný se vstřícnými, lichozpeřenými, plstnatými listy a překrásnými nejčastěji blankytně modrými květy, ale vzácně se vyskytují i květy bílé. Lidový název jacaranda (čti žakaranda) je převzat téměř ve všech jazycích a také jako vědecký název. V němčině se můžete setkat s názvem „Palisanderbaum“, ale to je zavádějící a mylné, to dřevo pochází z rodů *Dalbergia* a *Machaerium*. Dřevo jakarandy je opět velmi tvrdé, fialově hnědé, na podélných řezech znamenáné černými proužky. Používá se především na fajnřemeslný nábytek a na jemné soustružení. Do Evropy se vozí jakarandové dřevo hlavně z Brazílie a Mexika.

Jestlipak víte, že tomel lze pěstovat i v našich podmínkách? Rostlině vyhovuje mírné klima, teplé závětrné místo a lze ji vysazovat bez obav

v oblastech, kde se daří broskvoním a vínu. V chladnějších oblastech se doporučuje jako rostlina nádobová (od velikosti nádoby 20 l a více, přes zimu uložit do skleníku). Jinak je tomel rostlina zcela nenáročná, vyhovuje jí jakákoliv půda. Plody o hmotnosti až 500g zrají v době, kdy už je strom na podzim bez listů (obr. 6). Tomel koupíte např. na portále www.starkl.cz u Starklů v Čáslavi - Kalabousku nebo na www.pawpaw.cz

obr.6

nabízí ing.Matějka z Vykaně u Mochova např. tomel virginský (*D. virginiana Garretson*), jakožto velmi ceněnou, ranou odrůdu, která plodí velké, velmi kvalitní a sladké, temně oranžové plody. Je to odrůda velmi mrazu odolná, částečně samosprašná. Zralé plody jsou krásně červeno-oranžové, podzimní zbarvení listů také, takže strom je i architektonicky velmi zajímavý. Tomely virginské jsou výrazně odolnější než japonské. Ve volné půdě dorůstají i větších rozměrů.

Ale to už vám ing. Matějka (tel.737 250 182) dopodrobna poradí, jak s nimi. Jinak firma je zaměřena na exotické ovocné rostliny a kromě jiného je i zapůjčuje třeba na oslavy a rauty.

Čerpáno z:

F.Polívka: Užitečné a pamětihodné rostliny cizích zemí

J.G.Rohwer: Tropické rostliny

www.starkl.com, dieta.cz, pawpaw.cz, tropik.cz, abecedazahrady.cz

J.Knížková

P.S.: *Maskarénské ostrovy leží v jihozápadní části Indického oceánu východně od Madagaskaru a tvoří ho ostrovy Réunion, Mauritius, Rodrigues a Cardagos Carajos. Koromandelské pobřeží Přední Indie (Coromandel coast) je na východním indickém pobřeží do Bengálského zálivu blízko Timmalai Nagar, Perungudi a Chennai. Persimmon – z angl. nebo němčiny – asijský nebo japonský persimmon – tomel.*

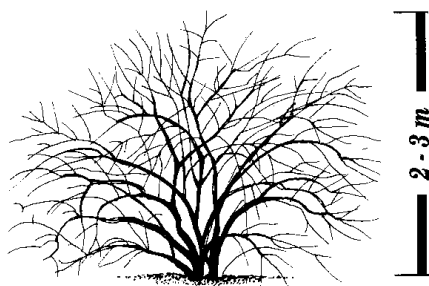
Zimolez

To slovo zní skoro jako rozkaz, ale je to jméno jednoho druhu dřevin patřící do čeledi zimolezovitých – *Caprifoliaceae*, čítajících na 200 druhů, rozdělených do několika sekcí a asi 25 podsekcí. Domovem jsou převážně v Asii a jižním Rusku. Pěstuje se od roku 1752.

Patří mezi ně vysoké, ale i nízké keře i ovíjivě rostoucí liány. Větší keře se velmi často používají pro parkové a krajinářské úpravy, jsou velmi oblíbené pro svoji nenáročnost, snášejí suché a málo živné půdy, úpal i polostín. Listy jsou vstřícné, celokrajné, květy jsou úžlabní po dvou na společné stopce, plody většinou kulaté červené bobule, nejedlé (mírně jedovaté), a jen u několika málo druhů jedlé. Sortiment je poměrně bohatý a je tedy z čeho vybírat. Připomenu jenom tři větší keře, které jsou svým způsobem zajímavé.

Prvním je *Lonicera ledebourii* – zimolez Ledebourův. Tento keř, pocházející z Kalifornie, dorůstá asi do 2 metrů, květy jsou žlutooranžové. Ale mnohem ozdobnější než květy jsou jeho plody, které jsou tmavě purpurové až černé, podložené červenými listeny, které spolu tvoří velmi krásný kontrast. Vyžaduje však teplejší chráněné stanoviště a v tuhých zimách namrzá.

Dalším zajímavým druhem je kříženec *Lonicera x purpusii* – zimolez Purpusův. Dorůstá do výšky 2-3 metry, listy má podlouhle vejčité, poloopadavé. Je velmi zajímavý tím, že kvete od prosince do května bílými vonnými květy. Plod je červená bobule.

Silueta keře *Lonicera tatarica*

Jako třetí příklad keřovitého zimolezu připomínám *Loniceru tataricu* – zimolez tatarský. Dorůstá velikosti 2-3 m (viz obr.), roste poměrně rychle a dokáže tak v krátké době vytvořit zelenou bariéru. Kvete v květnu a červnu. Jemu podobný je také zimolez *Lonicera korolkowii*, který má podobné vlastnosti.

Jak je uvedeno výše, zimolezy jsou nejčastěji jedovaté. Ale existuje výjimka potvrzující pravidlo. Jednou takovou výjimkou je kamčatská borůvka – *Lonicera kamtschatica*, která je v poslední době hojně propagovaná jako ovocná dřevina. Pochází ze Sibíře a je plně mrazuvzdorná, snese až -40°C . Dorůstá dvoumetrové velikosti a poměrně hodně plodí. Plody jsou protáhlé modré bobule chutí připomínající borůvky. Má velkou výhodu oproti borůvkám, není totiž náročná na stanoviště, nevyžaduje kyselou půdu s přidavkem rašeliny a dozrává velmi brzy, někdy již v květnu. Tím se stává prvním ovocem, které na zahrádce sklízíme.

Mezi stálezelené patří zimolezy, které jsou méně vzrůstné, než předchozí druhy. Např. *Lonicera pileata* – zimolez kloboukatý dorůstá asi jen 50 cm. Listy

má drobné, dvouřadé uspořádané, květy žlutobílé, vonné a po odkvětu sem tam dozrají ve fialové bobule. Pochází z Číny a svým jemným habitem připomíná skalníky a je tedy stejným způsobem používán. V tuhých zimách ale namrzá a shazuje listy. Ale obvykle po ostříhání zase ochotně obrůstá.

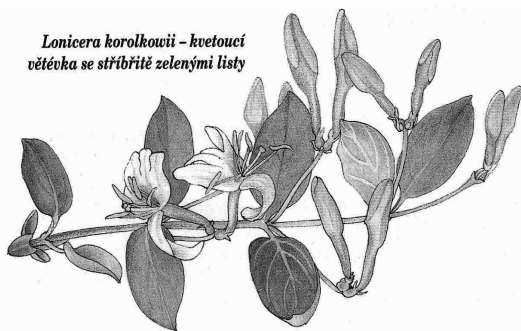
Velmi podobným keříkem je *Lonicera nitida* – zimolez lesklý,

kteří ale roste vzpřímeně. Také pochází z Číny a svým vzhledem připomíná myrtu. Je choulostivější než předchozí druh, ale má několik krásných kultivarů, jako např. *Lonicera nitida*, Red Tips' s lesklými listy ve tvaru srdce, světle zelené barvy a na konci větví načervenalými. Bíle panašované okraje má *Lonicera nitida*, Lemon Beauty' a jasně žlutý list má *Lonicera nitida*, Baggesen's Gold', který je vzrůstem nižší než předcházející dva druhy.

Lonicera tatarica

Lonicera korolkowii - kvetoucí
větévka se stříbřitě zelenými listy

Z pnoucích zimolezů je asi nejznámější *Lonicera caprifolium* – zimolez obecný, zvaný též Růže z Jericha. V teplejších oblastech roste u nás i ve volné přírodě, dorůstá až do 5 metrů. Listy má široce elipčité, zesponu šedivé, horní pár listů je srostlý. Květy vyrůstají v přeslenu, jsou žlutobílé zevně narůžovělé a krásně voní.

Lonicera tellmaniana

Lonicera periclymenum

Dnes již častěji než v minulosti pěstovaný *Lonicera henryi* – zimolez Henryův je stálezelená ovíjivá liána dorůstající do výšky až 6 metrů. Listy má kopinaté tmavě zelené s krátkými řapíky. Květy jsou žlutočervené, vykvétající v červnu až červenci. Vyžaduje teplou polohu a polostín. Zimní slunce mu může poničit listy. Je to naše jediná stálezelená ovíjivá liána.

Mezi ovíjivými zimolezy jsou i mezidruhovní kříženci, kteří vynikají většími a barevnějšími květy. Je to např. *Lonicera x heckrottii* – zimolez Heckrottův. Květy má růžově červené, uvnitř žluté a vonné. Nebo také *Lonicera x tellmanniana* – zimolez Tellmannův, který dorůstá až do 6 metrů a má velké zlatožluté květy. Zimolezů je ještě mnoho druhů, těchto pár jen na připomenutí, že zimolezy jsou velmi vděčné, odolné a nenáročné dřeviny, v poslední době ale spíše v zahradní tvorbě neprávem opomíjené.

J.K.

Víte, že grapefruity a léky si spolu moc nerozumí?

Užíváte antikoncepci, antidepressiva, antibiotika, prostředky proti bolesti či prášky na spaní, léky na srdeční choroby a krevní tlak? Potom se alespoň 4 hodiny po jejich požití vyvarujte konzumace grepů. Obsahují totiž látky, které zpomalují odbourávání některých složek medicínských preparátů. Vědci v Německu zjistili, že na vině nejsou hořké flavonoidy, jak se předpokládalo, ale tzv. furanokumariny. Když je ze šťávy i dužiny grepu odstraní, tak vedlejší účinky tohoto jinak zdravého ovoce rázem zmizely. Ale to my asi zatím neumíme.

Červené třešně chrání srdce

Zralé třešně se staly v poslední době předmětem celé řady výzkumů a výsledky překvapují. Vědci prokázali, že zvýšená konzumace těchto plodů vede v těle k celkovému poklesu zánětlivých epizod a kupodivu se to týká i břicha, resp. břišních tukových tkání. Také srdce a celé oběhové soustavy, tj. dvou životně důležitých oblastí. Dosavadní pokusy naznačují, že nejsilnějšími účinky vynikají v třešních obsažené antokyany, které mají charakter antioxydantů, a ty právě dodávají tu jejich krásně červenou barvu. Tak se budeme těšit na bohatou úrodu tohoto u nás oblíbeného ovoce.

Některé plané rostliny jako indikátory stavu a vlastností půdy.

Plané rostliny se v přírodě vyskytují a množí obvykle na stanovištích, které mají specifické – tedy určité fyzikální a chemické vlastnosti. Rostliny jsou spolehlivými ukazateli druhu a stavu půdy a současně tento stav postupně vyvažují a zlepšují. Objeví – li se například ve větším množství ptačinec, který jak známo miluje dusík, omezíme přihnojování naší zahrádky dusíkatými hnojivy. Velké listy podbělu a devětsilu umí odpařit velké množství vody, a proto se jim daří na místech spíše vlhkých a zamokřených. Plazivý pýr a pryskyřník jsou naopak znakem hlinitých až ulehlých půd. Problematické plevely zmizí z vaší zahrady (pokud nepoužíváte herbicidy) jen po důkladném hlubokém kypření s pečlivým výběráním oddenků, mulčováním a pravidelným přihnojováním ušlechtilých rostlin podle jejich specifických nároků. Třeba ječmen myší a mateřídouška indikují půdu lehkou a písčitou a z takového stanoviště se zase brzy vytratí jiné, které potřebují více vlhkosti.

Tak zde je malý přehled jednotlivých typů půd a jejich přirozených indikátorů. Lze tak i orientačně určit půdní typ v místě, kde nelze (případně nechceme z jiných důvodů) posílat půdu na odborný rozbor.

Kyselé půdy chudé na vápník

Trifolium patens – jetel otevřený

Viola tricolor – violka trojbarevná

Carex remota – ostřice řídkoklasá

Barbarea stricta – barborka přitisklá

- kyselé, humózní půdy (hodnota pH se zvýší mletým vápencem)

Lehké písčité (chudé) půdy

Hordeum murinum – ječmen myší

Thymus serpyllum – mateřídouška obecná

Erodium cicutarium – pumpava obecná

Papaver rhoeas – mák vlčí

Hlinito-jílovité půdy

Ranunculus repens – pryskyřník plazivý

Poa annua – lipnice roční

Taraxacum officinale – pampeliška lékařská

Potentilla anserina – mochna husí

- obvykle indikují převahu jílovité složky v půdě

Ulehle těžší půdy

Plantago major – jitrocel větší

Cirsium vulgare – pcháč obecný

Matricaria discoidea – heřmánek terčovitý

Elytrigia repens – pýr plazivý

- obvykle ulehle, neobdělávané nebo udusané půdy bez pravidelného provzdušňování, tj. kypření, okopávání, rytí, orání a p.

Mokrě hlinité půdy

Phleum pratense – bojínek luční

Equisetum palustre – přeslička bahenní

Cardamine pratensis – řeřišnice luční – vlhkomilné poddruhy

Lychnis flos-cuculi – kohoutek luční

KLUBOVÝ ŽIVOT

SEKCE KRÁSNÁ ZAHRADA

Plán přednášek sekce „Krásná zahrada“ na rok 2014

- 4. ledna 2014** 9⁰⁰ hod. – Ing. Miroslav Ezechel: Putování po historických parcích Čech a Moravy
13⁰⁰ hod. – Bohuslav Rambušic: Floristika
- 1. února 2014** 9⁰⁰ hod. – Mgr. Michal Severa: Rhododendrony
13⁰⁰ hod. – Zdeněk Thoma: Zenové zahrady
- 1. března 2014** 9⁰⁰ hod. – Ing. Miroslav Ezechel: Zahradnické školy a školní zahrady
13⁰⁰ hod. – Zuzana Heinige: Zajímavosti ze života včel

JARNÍ SETKÁNÍ všech členů Hortiklubu se koná 22. března 2014.

9⁰⁰ hod. – Zahájení a klubové zprávy

10⁰⁰ hod. – Přednáška Dr. Václava Větvíčky – Aleje ano či ne?

Přednášky i jarní setkání členů Hortiklubu se koná v Krajinově posluchárně PřFUK Praha 2, Benátská 2.

Prosíme účastníky přednášek o včasnou docházku.

SEKCE ARANŽOVÁNÍ

Jarní aranžování pod vedením paní Hrdinové bude 15.4.2014 v Rokycanově 15 v 16³⁰ hod. na velikonocní téma. Pí.Hrdinová přinese petrklíče a kdo si chce sám tvořit, nechť si přinese tavnou pistoli s prodlužovačkou. Vedoucí aranžování Jarmila Melicharová prosí účastnice, aby se jí předem hlásily, kdo se aranžování zúčastní buď mailem : jara.melicharova@seznam.cz, nebo SMS na tel: 606929818, 603158849.

J. Melicharová

ZÁJEZDOVÁ SEKCE

INFORMACE O ZÁJEZDECH A EXKURZÍCH HORTIKLUBU V ROCE 2013

V letošním roce připravil Hortiklub pro své členy dvě exkurze a dva zájezdy v období od 18. května do 25. června 2013.

30.května se uskutečnila exkurze do **Ctěnic** do zahradnictví Ing.Ondřeje Fouse.

Druhou exkurzí byla prohlídka **zahrad pod Pražským hradem** dne 25.6.2013. Bohužel, vzhledem k velmi deštivému počasí byla účast na obou exkurzích malá.

Prvním výletem byla v sobotu 18.5.2013 **Jaroměř a její okolí**.

Po příjezdu do Jaroměře jsme navštívili firmu Černých, kde nás p.Ing.Černý provedl zahradou. Zvlášť jsme uvítali možnost nákupu sazenic květin a dalších předmětů do zahrad v jejich pěkném obchodu.

Další naše cesta vedla k Ing.Jiřímu Štastnému, který má velkou plochu denívek v Dolcích u Jaroměře (www.denivky.com). Měli jsme možnost si předem na mailové adrese ing.jiristastny@seznam.cz objednat denivky, které jsme si při návštěvě zahrady zakoupili.

V České Skalici jsme si prohlédli **vilu Čerych**, kterou v polovině 20.let 20.století postavil Otakar Novotný, autor budovy slavného pražského Mánesa. Vila nyní slouží jako vzdělávací středisko Nadace rozvoje občanské společnosti v České Skalici. Zahrada založená v roce 1924 předním českým architektem Josefem Kumpánem je obnovená a přístupná.

Druhý výlet směřoval do jižních Čech dne 8.června 2013. Navštívili jsme Radonice u Veselí nad Lužnicí, Jindřichův Hradec a Zahradnické centrum v Táboře.

V Přírodní zahradě Radonice Jana Nussbauera, webové stránky www.zahradaradonice.cz, nám majitel ukázal svou mimořádnou zahradu a seznámil s principy přírodních zahrad.

V Jindřichově Hradci jsme navštívili Trvalkovou školku **Florianus**, kterou vede Ing.Martin Charvát, webové stránky www.florianus.cz. Zde jsme si mohli koupit sazeničky trvalek.

Poslední zastávkou bylo **Zahradní centrum** na okraji Tábora. Je to několik let založená zahrada, která ještě není vzrostlá, ale nějaké rostliny jsme si mohli koupit. Mimořádná na Zahradním centru je cukrárna s dobrým sortimentem, kterou jsme rádi navštívili.

Zájezd do jižních Čech byl pořádán několik dnů po záplavách v jižních Čechách na začátku června tohoto roku, takže jsme nemohli navštívit všechna plánovaná místa právě kvůli škodám, které záplavy na zahradách způsobily.

O zájezdech a exkurzích v roce 2014 na výboru už debatujeme a včas vám naše návrhy oznámíme.

Moje nová e-mailová adresa je: pribikova.eva@seznam.cz.

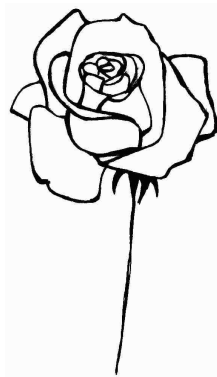
JUBILEA

V první polovině roku 2014 se dožívají kulatých a polokulatých narozenin tyto členky Hortiklubu:

Drahlava Lafková

Hana Hošťická

Helena Najmanová

Vedení Hortiklubu si dovoluje s předstihem popřát vše nejlepší a hodně štěstí a zdraví !

INFO

Dr.Václav Větvička nabízí tyto starší publikace za zbytkovou cenu:

Stodola J. a Volák J. (1985): Herbs.- (Léčivé rostliny).- Artia/Octopus, kresby Fr.Severa (anglicky) (20,-)

Frank St. (1997): Poissons de mer.- (Mořské ryby, francouz.) Aventinum, kresby J a L. Knotkovi. (40.-)

Fistchen Jost (1955): Gehölzflora.- (Dřeviny, německy).- Akademiosch.Verlag Leipzig.- (perovky, klíče) (20.-)

Michalec Z.(1977) : Člověk a rostliny.- Práce Praha., perovky, foto (něco jako Rostliny na našem stole) (30.-)

Haage W. (1983): Kakteen von A bis Z.- (Kaktusy od A do Z, německy) Neumann Vrlg.- (perovky, foto) (50.-)

Větvička V. (1999): Trees.- (Stromy. ANG.)- Blitz et Aventinum, kresby a perovky (40.-)

- Větvička V. (1999): Trees.- (Stromy. ANG.)- Blitz et Aventinum, kresby a perovky (40.-)
- Hrubý K. (1943): Tvoříme s přírodou.- (základní genetická příručka prof.Hrubého).- Čin, Praha (50.-)
- Holubec V. Vlasák V. (1992): Skalky a jejíoch stavba.- Nakl..Agem.- (váz, perovky, foto) (30.-)
- Sartoriusová G. (1993): Rostliny si pomáhají.- Granit Praha, (brož.) (15.-)
- Brunsová S. et al. (1992): Dědeček si věděl rady.- Granit Praha, (brož.) (15.-) 2x
- Brunsová S. (1994): Dědečkovy dobré rady.- Granit Praha, (brož.) (15.-)
- Brunsová S. (1994): Dědeček má opět slovo.- Granit Praha, (brož.) (15.-)
- Brunsová S. (1992): Co dědeček ještě věděl.- Granit Praha, (brož.) (15.-)
- Bronzový S. et S.(1994): Stavební úpravy na zahrádce.- Granit Praha, (brož.) (15.-)
- Weinrichová Ch. (1995): Poklad na zahrádce.(Kompostování v klášterních zahradách).
Granit,(brož.) (15.-)
- Brunsová S. (1994): 100 rad pro přírodní zahrádku.- Granit Praha, (brož.) (15.-)
- Fischerová M. et Hallerová S.(1994): Kosmetika ze zahrádky.- Granit Praha, (brož.) (15.-)
- Rätsch Ch.(1996): Dech draka.- (Etnobotanika,kouřové látky)- Volvo globator, váz. (80) Spolupráce na čes.vydání Větvička)
- Zahrada v kořenáčích po celý rok.- (Kontejnerové rostliny).- Reader´s Digest (překlad části a rejstřík V.V.)(100.-)
- Lippert W., Podlech D. (2002): Kapesní atlas Květiny.- Slovart, (80.-)
- Hieke K. (1994): Lexikon okrasných dřevin.-Helma, (737 str.) (100.-)
- Větvička V. (14998): Blume und Sträucher.- Aventinum (Něm.)- 256 str., kresby, perovky (50.-)
- Esterová M. (1999): Pelargónie.- Rebo Productions Cz, (bar. Foto, sortiment) (50.-)
- Naše příroda.- Živočichové a rostliny střední Evropy.- (překlad botaniky, lektorce a rejstřík VV.) 432 str., (200,- Kč)
- Mail na Dr.V.Větvičku : zweig@seznam.cz

Za věcnou správnost příspěvku ručí autor a redakční rada si vyhrazuje příspěvky krátit, stylisticky upravit a po dohodě s autorem eventuelně i doplnit.

Uzávěrka Zpravodaje č.129 je 2.3.2014.